

מפעולות המכון לחקר שימושי קרקע

בתקופה שבין הופעתה של חוברת "קרקע" 38 ובין ההוצאה לאור של החוברת הנוכחית פעל המכון, בין היתר, כתחומים העיקריים כדלהלן:

1. מחקר

- 1.1 הסתיים מחקרו של פרופ' דוד גרוסמן מאוניברסיטת בר-אילן בנושא "החקלאות הערבית בשטח ארץ-ישראל בעשורים הראשונים של המאה העשרים (מאז 1858)".
- 1.2 נמשך מחקרו של ד"ר יוסף בן-דוד ממכון ירושלים לחקר ישראל בנושא "הבדווים בישראל".
- 1.3 נמצאת בהדפסה אסופת מאמרים של פרופ' רות קרק מהאוניברסיטה העברית בירושלים בנושא "קרקע והתיישבות בארץ-ישראל, 1830-1990".

בתכנון

- 1.4 מעגנות (מרינות) בישראל.
- 1.5 הגבולות שנעלמו.
- 1.6 "אדם-אדמה-אל", תפישות בתרבויות שונות ובארץ-ישראל.
- 1.7 הסדר הקרקעות.

2. החוג למדיניות קרקעית

- א. בתקופת הדו"ח קיים החוג את הפגישות החודשיות שלו כסדרן. התקיימו הרצאות ודיונים בנושאים הבאים:
 - 2.1 "כביש חוצה ישראל והשפעתו על מדיניות הקרקע של ישראל", הרצה: גדעון ויתקון, מנכ"ל חברת "השתתפויות בנכסים בישראל בע"מ".
 - 2.2 "דיון על הצעות ועדת פוגל", דיון בראשותם של האדריכל יהונתן גולני, מנהל מינהל התכנון במשרד הפנים דאז, פרופ' אלישע אפרת מהחוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת תל-אביב וזאב כהן, מהנדס ושמאי מקרקעין.
 - 2.3 "תמ"א 31 – התפתחותה ומעקב אחר ביצועה", הרצתה: האדריכלית דינה רצ'בסקי, מנהלת האגף לתוכניות מיתאר ארציות ומחוזיות במינהל התכנון אשר במשרד הפנים דאז (כיום, מנהלת מינהל התכנון במשרד הפנים).

- 2.4 "מינהל מקרקעי ישראל – במעבר משלב הבלימה לשלב היוזמה", הרצה: עוזי וכסלר, מנהל מקרקעי ישראל.
- 2.5 "מינהל מקרקעי ישראל – במעבר משלב הבלימה לשלב היוזמה", דיון בראשותם של האדריכל יהונתן גולני, מנהל מינהל התכנון במשרד הפנים דאז וגדעון ויתקון, מנכ"ל חברת "השתתפויות בנכסים בישראל בע"מ".
- 2.6 "כביש מס' 6 – הלכה ומעשה", הרצו: משה לוי, יו"ר חברת "כביש חוצה ישראל בע"מ" והאדריכלית דינה רצ'בסקי, מנהלת מינהל התכנון במשרד הפנים.
- 2.7 "מרינה ופיתוח חיפה", הרצה: אבי גולדנברג, מנכ"ל "החברה הכלכלית לחיפה".
- ב. החוג פרסם בתקופת הדו"ח את החוכרות הבאות:
- מס' 47ב': "כביש מס' 6 – השפעתו על מדיניות הקרקע בישראל" (חוכרת שנייה בסדרה).
- מס' 47ג': "כביש מס' 6 – השפעתו על מדיניות הקרקע בישראל" (חוכרת שלישית בסדרה).
- מס' 48: "השפעת מחירי הקרקעות על רווחת משקי הבית ומדד המחירים לצרכן".
- מס' 49: "תמורות בשימושי קרקע לאור השינויים בחקלאות".
- מס' 50: "דיון על הצעות ועדת פוגל".
- מס' 51: "תמ"א 31 – התפתחותה ומעקב אחר ביצועה".
- מס' 52: "מינהל מקרקעי ישראל – במעבר משלב הבלימה לשלב היוזמה" (חוכרת ראשונה בסדרה).

3. ביטאון "קרקע"

בהכנה חוברת מס' 40.

מועד הופעתה המשוער הינו סתיו 1995.

that if one must deviate from the principles of preserving agricultural land, this should be done after due consideration and with an eye on the future.

Dr. Eliyahu Boruchov, in his article on **Land Policy following the Recent Immigration Waves**, reviews the role played by public land both in the face of extraordinary pressure for immigrant housing and in the reserves of land supply.

Nira Orni & Prof. Rachelle Alterman conclude, in **Land Expropriation: Individual Rights Versus Public Needs**, that change is warranted in the laws and procedures governing land expropriation in Israel, chiefly as regards public knowledge and hearings, the limitation of uncompensated expropriation in specific instances, etc. Due to the length of this article, it has been divided into two parts, the first of which is presented in this issue, and the second to appear in the next.

Tal Yaar-Weisel & Prof. Arnon Sofer, in **Erasing the Geographical Elements of the 'Green Line', 1967-1994**, consider the fading of the line as a geographical element following its cancellation as an active border in 1967. The survey contributes to the body of research in other countries where areas affected by changing borders continued to come under separate administration. Land arrangements in Israel have a long history, dating back to the start of the British Mandate.

Dr. Asher Solel, the former chairman of the Committee for Planning and Implementing Land Settlement in Israel presents statistics on the current state of affairs. As may be seen from his article on **Land Settlement in Israel**, only 6.6% of the country's overall area still awaits final regulation. Because of the implications of regulation for registering land under the names of legal owners, this issue is of enormous public interest. In Dr. Solel's opinion, the regulation procedures for the remaining land are sure to be protracted and complex for technical and legal reasons.

From time to time **Karka** devotes space to historical surveys on land uses and acquisition.

This issue presents **An Unknown Story — Yeffe-Nof, a Settlement that Was Not**, by **Dr. Irit Amit**, on the Mizrahi settlement struggle and attempt on the Coastal Plain. Different parties vied for the purchase of the land, including the Histadrut's Menuha VeNahala Society, Mizrahi and the Zion Association. In this context, light is shed on the position and priorities of the Zionist Executive.

Also in this issue is a translated article on **Real Estate in the Netherlands** by **Prof. Paul P. Kohnstamm**, describing the business, commercial and housing markets in Holland, an advanced country from which much can be learned with respect to the management of real estate property and land regimes.

The issue closes with a brief review of **Activities of the Institute** since the appearance of Issue No. 38.